

Negativen obračun

Kot pišemo na drugem mestu, je konec junija uradno prenehala obstajati italijanska Krščanska demokracija in bo v Rimu še ta mesec ustanovni občni zbor nove stranke, ki se bo po napovedih sklicateljev sklicevala na krščanska načela in izročila.

To pomeni, da lahko zdaj naredimo tudi obračun, kar zadeva odnose med doslej zdaleč najmočnejšo italijansko politično stranko in našo slovensko narodno manjšino v Italiji. Obračun je celo nujen, če pomislimo, da je KD imela v državi nad 45 let takorekoč vse zvzode oblasti.

O zgodovini odnosov med KD in našo slovensko manjšino bi lahko napisali eno ali še več debelih knjig, vendar bomo skušali v tem kratkem sestavku za beležiti le nekaj bistvenih ugotovitev, ki nam bodo kljub temu omogočale oceniti odnose med KD in slovensko manjšino.

Te odnose lahko porazdelimo na tri obdobja. V prvem obdobju je bila KD do nas skrajno neprijazna, lahko bi celo rekli sovražna. Ze zelo zgodaj, ko Italija še ni bila povsem suverena država, je De Gasperi naslovil na ameriškega admirala Stona pismo (Stone je bil vodja zavezniške komisije za nadzorstvo nad Italijo), v katerem ga je svaril pred nevarnostjo odpiranja slovenskih šol v Trstu in Gorici. Opozarjal je, kako složno nastopajo tako »titovski kot protititovski« šolniki. Kakšno je bilo ozračje v Gorici ob povratku Italije septembra 1947, pričajo napadi italijanskih nacionalistov na Slovence in njihovo imetje v mestu. Pri tem omenjamo še aretacijo odv. dr. Avgusta Sfiligoja, ki bi po mnenju takratnih oblasti moral odsedeti celotno kazen, ki mu jo je bilo leta 1941 naprtilo Posebno fašistično sodišče. V Trstu je v tej fazi »gospodoval« demokristjanski župan Bartoli, ki si je v občinskem svetu celo drznil označiti naš slovenski jezik za jezik črnškega plemena Mau - Mau! V Benečiji pa so se jali teror trikolonisti.

DRAGO LEGIŠA

Dne 29. junija je uradno prenehala obstajati italijanska KD

Še ta mesec rojstvo nove stranke

V torek, 29. junija, je v Rimu zasedalo osrednje vodstvo Krščanske demokracije in soglasno vzele na znanje, da je stranka prenehala obstajati, da je torej konec. Hkrati je bilo sklenjeno, da se bo začel 23. julija v Rimu ustanovni občni zbor nove politične stranke. Na občni zbor bo povabljenih nad 500 delegatov. Polovica bo iz vrst dosedanje stranke, ostalo polovico pa bodo sestavljali delegati iz raznih katoliških organizacij, združenj in gibanj.

Zanimivo je, da se ustanovnega občnega zbora ne bo udeležil Giulio Andreotti, krščansko demokratski politik, ki je gotovo najbolj znan tako doma kot po svetu. Na zasedanju ne bo tudi vseh tistih demokristjanskih politikov in javnih delavcev, ki imajo opravka s sodiščem ali so z eno, če ne celo z obema nogama v zaporu. Takih pa ni malo. Nova politična stranka, ki naj združuje predvsem ljudi, kateri se sklicujejo na krščanska načela in izročila, mora po mnenju sklicateljev biti v moralnem pogledu povsem neoporečna.

Zadnji glavni tajnik KD, poslanec Mino Martinazzoli, je po hudem porazu na volitvah 6. in 20. junija poudaril, da se ne zavzema za prenovo stare KD — očitno je nad tem obupal — ampak za ustanovitev povsem nove stranke, kar naj bi pokazalo že njeno novo ime. Zato nič več Krščanska demokracija, temveč drugačno ime: morda bo to Ljudski center ali Evropski ljudski center. Martinazzoli pa je odločno zavrnil vsakršno primerjavo z operacijo, ki jo je bila izvedla KPI. V tej zvezi je dejal, da so se »italijanski komunisti morali odpovedati lastnim izvorom«, medtem ko se morajo italijanski kristjani »po izdajstvu le vrniti k svojim izvorom«.

Glede na dejstvo, da so v teh dneh uradno proglasili smrt politične stranke, ki je v Italiji »vedrila in oblačila« nad 45 let in ki naj bi jo sestavljali povečini katoličani oziroma kristjani, je naravno, da se čuti prizadeto tudi italijanska Cerkev, saj ji ne more biti vseeno, kam se bo zasukala italijanska notranja politika. Vse pa kaže, da v tem pogledu ni popol-

ne enotnosti, kar med drugim izhaja iz zadnjih izjav italijanske škofovske konference. Ta v bistvu le načelno poudarja pomen enotnosti katoličanov in jih obenem svari pred nevarnostjo odcepičenih in razdruževalnih teženj v državi.

Kakorkoli že, eno je gotovo: KD je postala takoj po vojni vodilna politična sila v Italiji ne toliko po zaslugi kristjanov, ki niso bili tedaj kdovekako vplivni, ampak predvsem zato, ker so jo na volitvah leta 1948 podprli vsi tisti, ki so se ustrašili komunizma. Zgovorne so v tej zvezi besede, ki jih je večkrat izustil najstarejši aktivni italijanski časnikar Indro Montanelli: »Zamašimo obe nosnici, a volimo KD«. Smrad se je torej širil že dolgo.

Z zlomom komunizma in z razpadom sovjetskega imperija je odpadel tudi glavni razlog, zaradi katerega so mnogi nevarni, agnostiki in celo ateisti v Italiji podpirali KD. Mnogi so seveda računali na prednosti, ki jih lahko pričakujejo od stranke na oblasti. Brez zunanjih dejavnikov, ki smo jih omenili, pa bi sodna oblast gotovo še dalje mirovala in ne bi začela stopati na prste politikom in

Iz vsebine:

*Ob 45-letnici smrti
Virgila Ščeka (str. 4-5)*

*Govor s škofovim vikarjem
g. Vončino (str. 3)*

*Odlomek iz Pregarčeve igre
o škofu Slomšku (str. 7-8)*

*Zorko Simčič v Trstu
(str. 3)*

javnim delavcem, ki so svoje položaje zlorabljali v lastne namene, za lastne koristi. V dobrem letu je bil tako povsem razgaljen sistem, za katerega so bila podkupovanja, izsiljevanja in podobni grehi nekaj normalnega. Kdo je najbolj odgovoren za degeneracijo demokratičnega, večstranskega sistema? Jasno je, da pade največja odgovornost prav na tisto stranko, ki je bila temelj tega sistema, to je na KD. Izid referendumov in zlasti izid junijskih volitev sta naravnost s prstom pokazala na kriv-

D.L.

Deželni svet le dobil predsednika

V petek, 9. t.m., bo druga seja novega deželnega sveta Furlanije Julijske krajine, na kateri bo gotovo izvoljen predsednik, saj je za izvolitev potrebna le relativna večina. Vse kaže, da bo to mesto zasedel prof. Fontanini, ki pripada Severni ligi, ta pa je, kot znano, na zadnjih deželnih volitvah prejela 26 odstotkov glasov in tako postala stranka relativne večine. Deželni zbor se je prvič sestel v petek, 2. t.m., a ni izvolil predsednika, ker je bila pri glasovanju potrebna absolutna večina.

Severna liga se načelno noče pogovarjati s predstavniki ostalih strank, ker meni, da je treba vsa vprašanja reševati javno, in sicer kar na sejah deželnega sveta. Trdi tudi, da ji kot stranki relativne večine pripada mesto predsednika deželnega zbora, kar zadeva deželno vlado, pa meni, naj bi deželni svet poveril novoizvoljenemu

predsedniku poizvedovalni mandat. Predsednik deželnega sveta naj bi tudi ugotovil, katere sile bi poleg Severne lige mogle sodelovati v novi deželni vladi.

Vprašanja se seveda ne bo moglo z lahkoto rešiti, kajti Severna liga ima 17 od skupnih 60 deželnih svetovalcev. To pomeni, da bo sestavljena ali koalicijska ali manjšinska vlada. V obeh primerih bodo težave, saj do tega trenutka sploh ni znano, s katerimi političnimi silami bi Severna liga mogla v vladno koalicijo, medtem ko so hude težave morebitne manjšinske vlade na dlani.

Slovence v Italiji seveda najbolj zanima, kako bo novoizvoljeni deželni zbor obravnaval manjšinsko problematiko. Severna liga do zdaj v tem pogledu skoraj ni spregovorila besede, stališča ostalih strank pa so znana, a za nas nič kaj vzpodbujajoča.

RADIO TRST A

■ ČETRTEK, 8. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Duh časa in čar odra v spominih Jožeta Babiča; 10.00 Poročila; 11.30 Odprta knjiga. Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 12.00 Vojna je obrt, kruta in egoistična; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.30 Kantavtorji in šansonjeji; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 »Na bregovih Vardarja«, Primorci v Makedoniji med obema vojnama.

■ PETEK, 9. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.15 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele; 10.00 Poročila; 11.30 Odprta knjiga. Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 12.00 Razglednice iz Srednje Amerike; 12.40 Zborovska glasba iz našega arhiva; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Števerjan '93; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika.

■ SOBOTA, 10. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.15 Otroški kotiček. Zlata Jurin: »Dedek, izmislil si pravljico!«; 10.00 Poročila; 11.30 Odprta knjiga. Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 12.00 Za črte, za bogove nad oblaki; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Bile so stezice...; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 »Ob srebrni reki«. Izbor izseljeniške proze, ki ga je pripravila Zora Tavčar.

■ NEDELJA, 11. julija, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Sara, mala princeska« (Francis Burnett); 11.00 Vladimir Jurc - Boris Kobal: »Lahko noč, gospod...« - radijske zgodbe iz našega vsakdana; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Na počitnice (ponovitve); 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Ob srebrni reki«. Izbor izseljeniške proze, ki ga je pripravila Zora Tavčar; 15.30 Z naših prireditev; 17.00 Dramska retrospektiva. Carlo Goldoni: »Grobļani«.

■ PONEDELJEK, 12. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila; 8.10 Jugoslavija po letu 1945; 8.55 20 minut z...; 9.15 Otroški knjižni sejem; 10.00 Poročila; 11.30 Odprta knjiga. Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 12.00 Po južnoameriških vrhovih; 12.40 Slovenski zbori; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Znaš ta zadnjo?; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Moji prijatelji za boljši svet.

■ TOREK, 13. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Tihotapstva, ropi, krivolovi in druga hudodelstva ob meji; 9.15 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele; 10.00 Poročila; 11.30 Odprta knjiga. Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Vladimir Jurc - Boris Kobal: »Lahko noč, gospod...« - radijske zgodbe iz našega vsakdana.

■ SREDA, 14. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Duh časa in čar odra v spominih Jožeta Babiča; 10.00 Poročila; 11.30 Odprta knjiga. Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 12.00 Primorske mavrice; 12.40 Slovenski okteti; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Bardo 1992; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Moja srečanja z ljudmi v stiski.

Slovenci moramo iskati skupen jezik

V trenutku, ki je za slovensko manjšino v Italiji posebno težak in ko se v Trstu povzpneja na oblast skrajna desnica, bi morali Slovenci iskati skupen jezik za čim uspešnejšo obrambo svojih pravic in interesov, tudi v okviru širših demokratičnih prizadevanj. Zato

Še ta mesec...

do KD ter seveda na njenega dolgoletnega zaveznika PSI.

Kaj pomeni vračanje k lastnim izvorom po »izdajstvu«, kot je stranpota KD označil Mino Martinazzoli? Morda najdemo vsaj delno odgovor na to vprašanje v besedah, ki jih je pred dobrim tednom izustil milanski kardinal Martini. »Kot kristjani in državljani — je dejal — moramo izoblikovati kulturne, etične in politične paradigme, ki naj prispevajo k ohranjanju neodtujljivih vrednot, kot so življenje, družina in človekova oseba, začeniši od socialno najšibkejših. Katoličani naj ob spoštovanju pravil, ki so lastne politiki — ta pa je relativno avtonomna, kot sta avtonomni znanost in umetnost — ponovno poudarijo veliko bogastvo idej, vrednot, teženj in pričakovanj«, ki izhajajo iz krščanskega izročila.

Že bližnja prihodnost bo pa po vsej verjetnosti pokazala, koliko vsega tega bo prisotno v novi politični stranki.

bi morale slovenske organizacije in organizirane politične skupine končno enkrat odgovorno opustiti svoje ozke partikularizme oziroma svoje nezgodovinske monopole in hegemonizme ter se odpreti k tvornemu medsebojnemu dialogu za dograjevanje skupnega demokratičnega prostora, v katerem bi se vsak pripadnik naše narodnostne skupnosti čutil svobodnega in enakopravnega ter s tem tudi bolje ovrednotenega. To, če je potrebno, tudi s pomočjo novih organizacijskih prijemov.

Tako je razmišljala tržaški pokrajinski izvršni odbor Ssk na svoji zadnji redni tedenski seji, na kateri je z zaskrbljenostjo zabeležil zaostrovanje odnosov med nekaterimi komponentami naše manjšine, kateremu smo priča v zadnjih časih. Gre za probleme, ki jih bo tržaški del stranke poglobil v petek, 9. t.m., na seji pokrajinskega sveta, na katerem bo sicer govor predvsem o perspektivah po zadnjih volitvah, celotna stranka pa na deželnem zasedanju, ki bo 12. t.m. v Doberdolu. Na to zasedanje so poleg članov stranke deželnega sveta vabljeni tudi vsi kandidati Ssk na zadnjih deželnih in pokrajinskih volitvah na Goriškem in Tržaškem.

* * *

V petek, 9. julija, bo v mali dvorani Katoliškega doma v Gorici, Drevored XX. septembra 85, 16. občni zbor ŠZ Olympia. Začetek ob 20. uri v drugem sklicanju.

Duhovita predstava v Nabrežini

Dramska skupina Igo Gruden iz Nabrežine je v petek, 2. julija, uprizorila v Ušajevi domačiji lahko Kasserlingovo komedijo Arzen in stare čipke. Igralci so govorili v domačem narečju, zato je predstava izzvenela še bolj pristno. Igo je režirala Maja Lapornik — Pelikan, nastopili pa so Valentina Visintin, Martina Pertot, Nataša Crociati, Aljoša Terčon, Edvin Bogatec, Tomaž Caharija, Niko Pertot in Ivan Pangos. Predstavo so oblikovali še Claudio Škerk (zvoki in luči), Cirila Kralj — Pertot (maska) in Saška Albreht (kostumi).

(foto S. Ferrari)

Negativen obračun

Drugo obdobje se je začelo v prvih šestdesetih letih, potem ko je vodstvo KD v Trstu in Gorici prešlo v roke t.i. »tridesetletnikov« (Belci, Botteri, Martina).

Mlajši rod v KD se je pričel zavedati, da je vprašanje odnosov med večino in manjšino zelo resno in tudi pomembno, zaradi česar bi ga bilo treba urediti. In res je tedaj prišlo do prvih stikov in do nekaterih otipljivih ukrepov. Predvsem pa se je začelo uveljavljati prepričanje, da predstavlja manjšina bogastvo, ki ga je treba tudi v interesu večine ohraniti in ovrednotiti. Kazalo je, da bo postopno vendarle prišlo do priznanja naših osnovnih manjšinskih pravic. Gre torej za »žlahtno« obdobje leve sredine, ki je doseglo višek z mednarodno manjšinsko konferenco v Trstu leta 1974. Zanj je imel odločilno zaslugo tedanji predsednik pokrajine, prof. dr. Zanetti od KD.

Tretje in zadnje obdobje odnosov se začena z osimskim sporazumom, ko so vodstvo KD prevzemali novi ljudje, ti pa niso imeli posluha za manjšinsko problematiko; niso znali ali niso hoteli nadaljevati z delom svojih predhodnikov, so čedalje bolj popuščali nacionalistom in revanšistom ter končno povečini celo osvojili stališča skrajnežev, podpirajoč njihove apetite po Istri, Dalmaciji itd. Krona vsega je novi deželni zakon, ki je bil sprejet v deželnem zboru Furlanije Julijske krajine z odločilnim glasom KD in ki je, kot so zgornjo pokazale volitve z dne 6. junija letos, izločil izrazito manjšinsko predstavništvo iz novega deželnega sveta.

Oračun odnosov med KD in našo slovensko manjšino je zato odločno negativen. KD poleg tega ni dejansko kazala volje po dialogu niti s tistim delom naše manjšine, ki se pri svojem javnem delovanju sklicuje na krščanska načela in izročila. To vzbuja pri nepristranskih tujih opazovalcih pravo pohujšanje. To tembolj, ker kristjani niso neznan del slovenske manjšine.

Kako bo v tem pogledu s stranko, ki se zdaj ustanavlja, pa bo pokazala morda že bližnja prihodnost.

»V uvodni članek v zadnji številki našega lista z dne 1. VII. se je v tretjem odstavku vrnila neljuba pomota. V 19. vrstici se namesto besed »nenaдна poteza« pravilno bere »neodgovorna poteza«. — Za napako se opravičujemo.

Pogovor s škofovim vikarjem za slovenske vernike g. Vončino

Odnosi med Slovenci in Italijani se v Cerkvu spreminjajo na bolje

Pred dobrim letom, maja 1992, je župnik v Boljuncu g. Franc Vončina postal škofov vikar za slovenske vernike. O njem smo že pisali v prejšnji številki, saj je pred kratkim praznoval 30. obletnico mašništva, skupaj z g. Marijem Gerdolom in g. Milanom Necom, ki opravljata to poslanstvo prvi 40, drugi pa 20 let. Sploh je bilo duhovniških obletnic v tem času pri nas veliko, na Tržaškem in Goriškem pa ni bil v tem času posvečen noben Slovelec. G. Vončina je bil zadnji in od takrat je minilo že 30 let. V duhovnika je bil posvečen v rojanski cerkvi 29. junija 1963.

O pomembnem delu, ki ga opravlja kot škofov vikar, o odnosih med slovenskimi in italijanskimi verniki, o vzrokih, da pri nas ni duhovniških poklicev smo se pogovorili z g. Vončino. Njegovi odgovori in ugotovitve so v marsičem zanimivi...

zdi, da so se razmere s tega vidika še poslabšale?

Ko sem študiral v semenišču v Trstu, sem se znašel v popolnoma italijanskem okolju; globlji stik s slovenskim pastoralnim življenjem pa sem dobil, ko sem postal kaplan v Bazovici. Nato sem bil premeščen v mesto, kjer sem imel precejšnje težave zaradi slovenske maše med tednom. Če se ozrem nazaj, vsekakor lahko rečem, da se je vzdušje v Cerkvu spremenilo na bolje. Škof msgr. Bellomi bi želel, da bi prišlo do večjega sožitja in odprtosti, vendar seveda ni odvisno vse od njega. V Cerkvu, kot drugod, najdemo ljudi, ki so odprti za sožitje, a najdemo spet druge, ki ob vsaki spremembi opozarjajo na neke nevarnosti. In najdemo seveda sredino, ki je na žalost molčeca.

V Trstu je prisotna nacionalistična desnica, ki pogojuje zmerne sredinske sile in to se na žalost velikokrat pozna tudi v verskem življenju. V okviru zborovanja z naslovom »Kristjani iz oči v oči« leta 1978 je bila ustanovljena tudi komisija za odnose med Slovenci in Italijani, ki je gotovo prispevala k medsebojnemu spoznavanju, razumevanju in upoštevanju. To pa je preteklost in bi bilo morda prav v današnjem času potrebno, da si znova pogledamo »iz oči v oči«. Kljub vsemu pa moram reči, da so trenutno mnogi župniki na Tržaškem bolj odprti do potreb slovenskih vernikov kot v preteklosti.

Kakšni pa so na duhovnem, verskem, pastoralnem področju stiki s Slovenijo?

Najprej moram poudariti, da je vsaka škofija v marsičem odvisna od smernic, ki jih daje škofovska konferenca države, v kateri se nahaja. Slovenski duhovniki pa smo v marsičem odvisni tudi od slovenske Cerkve in to najprej zaradi duhovnikov, ki jih domači teren ne daje, liturgičnih knjig, tiska, raznih predavateljev itd. Večkrat nam pomagajo tudi pri raznih srečanjih, ki jih ne moremo organizirati tu pri nas.

Tudi osebno imamo s predstavniki Cerkve na Slovenskem precej stikov. Kot škofov vikar skušam biti v stiku tako s škofi v Sloveniji kot na Koroškem, pa tudi v goriški in videm-

ski škofiji. Sploh pa smo Cerkvu in matici dolžni veliko hvaležnost za pomoč, ki so nam jo dali, saj so žrtvovali nekaj duhovnikov, čeprav jih tudi sami potrebujejo.

Omenili ste problem pomanjkanja slovenskih duhovnikov pri nas. Kje so po vašem vzroki za dejstvo, da že tri desetletja ni bil v zamejstvu posvečen noben Slovelec?

Predvsem bi rekel, da se stanje vsaj v kratkem ne bo izboljšalo, saj tudi v semenišču ni nobenega Slovenceca. V teh letih je bilo posvečenih okrog 30 italijanskih novomašnikov in rezultat, če naj uporabim športni izraz, je torej 30:0. Po vojni je bilo še nekaj Slovencev, ki so se odločili za duhovniški poklic, nato pa se je veriga pretrgala. Duhovniki so se pričeli starati, mladi pa niso imeli več nikogar, s katerim bi se lahko identificirali. To lahko povem tudi iz lastne izkušnje. Problem pomanjkanja duhovnikov pri nas pa bi vsekakor zaslužil večjo globitev. Potrebna bi bila raziskava o tem negativnem pojavu. Če bi ugotovili vzroke, bi lahko tudi našli rešitev.

Zanimivo je dejstvo, da so se mladi odločili za vse poklice, nihče pa ni šel v pastoralno smer. Isti problem je pri slovenskih redovnicah. Bojim se, da je to za nas znamenje nekega umiranja, ker ni pripravljenosti na odpočitek, na žrtve, konsumistična mentaliteta ne vabi ljudi, da bi kaj dali za skupnost. Znamenje tega umiranja je tudi nizko število rojstev.

Povedal pa bi še naslednje: v povojnem času je v naših krajih prevladovalo vzdušje, ki je hotelo versko življenje potisniti v zasebnost in ga izriniti iz javnega življenja. Duhovnik, ki je za časa fašizma branil naš narod pred potujčevanjem, je bil neupoštevovan, na njegovo delo pa so začeli gledati kot na nekaj, kar naj bi škodovalo »naprednosti«. Tudi v tej mentaliteti je verjetno vzrok za dejstvo, da se pri nas že 30 let ni nihče odločil za duhovniški poklic.

Kaj bi za konec želeli reči oziroma priporočiti slovenskim vernikom?

Da bi se bolj zanimali za življenje Cerkve med Slovenci in da bi k ohranjanju te dediščine prednikov tudi dali svoj doprinos. Bili so časi, ko so hoteli odpraviti iz javnosti našo slovensko govorico bili so časi, ko so hoteli odpraviti iz javnosti našo versko govorico. Mislim, da so sedaj časi, ko moramo biti ponosni na jezik, ki nam ga je posredovala naša rodna mati, in na jezik, ki nam ga je posredovala mati Cerkve, ko nas je po krstu prerodila v Božje otroke.

Pogovarjala se je Helena Jovanovič

Srečanje s pisateljem je priredilo DSI v Trstu

Zorko Simčič spet v domovini

Po skoraj petdesetih letih se je pisatelj Zorko Simčič, eden najvidnejših slovenskih književnikov, ki ustvarjajo v zdomstvu, in dobitnik letošnje nagrade iz Prešernovega sklada, vrnil v domovino. Ustavil se je tudi v Trstu, kjer je bival nekaj časa pred svojim odhodom v Argentino. Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta je ta njegov obisk izkoristilo in mu posvetilo v ponedeljek, 5. julija, poseben večer.

Pisatelj Simčič je povedal marsikaj zanimivega o življenju v izseljenstvu, o delovanju tamkajšnjih Slovencev, o svojih pogledih na slovensko polpreteklo zgodovino, o zamolčani književnosti in o novih literarnih porajanjih v zdomstvu. Večer je potekal sproščeno, saj je Simčič poleg tega, da je dober pisatelj, tudi prijeten sogovornik.

Pisatelj Zorko Simčič

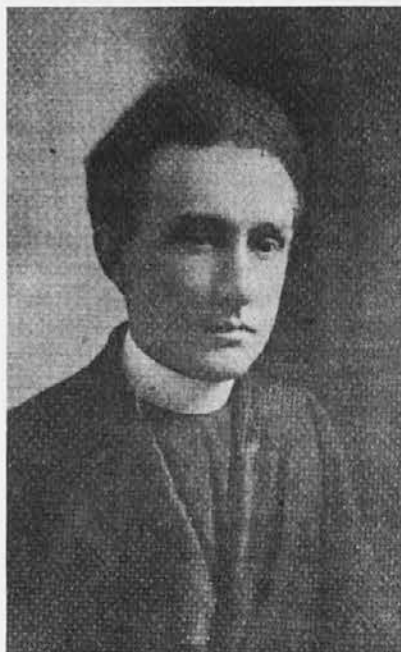
O samem življenju v Argentini je Zorko Simčič dejal, da so slovenski izseljenci na kulturnem področju zelo dejavni; veliko delo je v teh letih naredila Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu. V zadnjih časih se je pojavilo nekaj mladih literarnih talentov, vendar pa bi morali imeti možnost, da bi študirali v Sloveniji. »Velika dela ne nastajajo izven domovine,« je poudaril.

Gost v DSI se je spomnil na tem večeru tudi pokojnih prijateljev, slovenskih umetnikov iz Argentine — Nikolaja Jeločnika, ki je bil predvsem velik odrski umetnik in pisatelja Rude Jurčiča. Zanimive so tudi Simčičeve misli o spravi. Predvsem je poudaril, da je sprava nujna na ravni osebnih stikov ne pa institucij in da je treba zgodovinske dogodke in ozadja nujno razčistiti. Sprave ne bo, dokler ne bo resnice, je menil.

Zorko Simčič bo tu ostal vsaj še dva meseca. V Ljubljani pa bo v kratkem izšla njegova najnovejša knjiga oziroma izbor njegovega še neobjavljenega dela — krajša proza, zapiski in drama — ki je v teh letih izšlo v reviji Meddobje. Pred tem je v Sloveniji izšla še ena Simčičeva knjiga z naslovom »Človek na obeh straneh stene«.

Pred 45 leti je umrl veliki primorski duhovnik in vsestranski slovenski javni delavec

Virgil Šček je bil v vseh pogledih predhodnik

Virgil Šček

V torek, 6. julija, je poteklo 45 let, odkar je v bolnišnici v Ljubljani v starosti 59 let umrl Virgil Šček, primorski duhovnik, rojen v Trstu, organizator, publicist in politik; od leta 1921 do 1923 je zastopal primorske Slovence v rimskem parlamentu. Zadnja leta svojega življenja je prebil v Lokvi pri Sežani, kjer je bil gost tamkajšnjega župnika dr. Antona Požarja. Dr. Požarja smo pred dnevi obiskali v malem semenišču v Vipavi, ki je zdaj »odprta« gimnazija, kar pomeni, da je ne obiskujejo le dijaki, ki naj bi postali duhovniki, temveč tudi drugi, med njimi dekleta. Dr. Požar je v Vipavi že 35 let; poučeval je slovenščino, latinščino, nemščino, francoščino in tudi zgodovino umetnosti ter glasbe. Zdaj je sicer uradno v pokoju, a še vedno pomaga pri delu z dijaki.

Naprosili smo ga za pogovor, na kar je rad pristal, četudi je bil naslednji dan namenjen v bolnico zaradi operacije na očesu. Ker je bil »gostitelj« V. Ščeka v najtežjih letih njegovega življenja, je dr. Požar gotovo Ščekov najboljši poznavalec. Z njim smo se želeli pogovoriti predvsem o letih Virgilovega bivanja v Lokvi.

Zdaj pa nekaj besed o vipavskem malem semenišču ali škofijski gimnaziji, kot piše ob glavnem vhodu. Že ko smo se vzpenjali po strmih stopnicah, ki z glavnega trga peljejo k velikima stavbama, ki se zdita, kot da se naslanjata na pobočje Nanoškega masiva, in se z njim zlivata v eno samo enoto, nas je čedalje bolj prevzemala njuna lepota in je naše občutke hkrati krepilo žuborenje iz enega sedmih izvirkov Vipave.

Škofijska gimnazija obsega torej dve veliki stavbi: prvo je dal zgraditi dekan Gabrijan pred 130 leti v izrazito neoklasicističnem slogu. Tu so bogata knjižnica, šolski razredi in pro-

stori internata. Stavba je smotrno povezana z drugo, ko jo je dal obnoviti v renesančnem slogu dekan Slavko Podobnik. Med drugim obsega obednico in kapelo, ki je krasno opremljena.

Po zaslugi tedanjega apostolskega administratorja dr. Toroša je bil leta 1952 ustanovljen v Vipavi internat, kjer so se vzgajali predvsem kandidati za duhovniški poklic. Vsi so do leta 1957 obiskovali državno gimnazijo v Ajdovščini. Ko pa so tedanje oblasti gimnazijo iznenada ukinile, je msgr. Toroš ustanovil srednjo versko šolo. Leta 1958 je apostolski administrator naprosil dr. Požarja, naj sprejme profesorsko službo na tej šoli. Poučeval je najprej slovenščino in latinščino in bil hkrati njen ravnatelj. V Vipavi je torej že celih 35 let.

Virgil Šček je nadvse zaslužen primorski duhovnik. Po njem je poimenovana osnovna šola v Nabrežini, njegovo ime pa nosi tudi tržaški Krožek za družbena vprašanja. Novi list čuti za svojo dolžnost, da se s poudarkom spomni 45. obletnice njegove smrti, saj so ustanovitelji NL izšli prav iz najozžjega Ščekovega »gnězda«. Prof. Požarju pa se lepo zahvaljujemo za pogovor in mu želimo, da bi čimprej uspešno prestal novo preizkušnjo.

Kdaj je Virgil Šček prišel k Vam v Lokev in zakaj?

Virgil Šček je prišel k meni v maju leta 1941. Tožil je, da mora zapustiti Kras, ker ga fašisti preganjajo, da nima kam iti, da je brez pokojnine, da mu ne pomagata ne državna oblast ne škofija, da od nikogar ne dobiva nič. Dejal je, da ne ve, kam naj se preseli iz Trsta oziroma s Krasa, ki pa ga mora zapustiti, ker mu fašisti grozi-

jo. Rekel sem mu: »Če želiš, lahko prideš k meni; v župnišču je dovolj prostora, imam gospodinjo, hrane bo dovolj, sam pa bom vesel Tvoje družbe«. To ponudbo je Virgil z veseljem sprejel in je čez nekaj tednov res prišel ter ostal pri meni sedem let, do svoje smrti leta 1948.

Znano je, da je bil Virgil Šček vedno rahlega zdravja, je imel v Lokvi kakšne posebne težave z zdravjem?

Res je bil vedno bolehen; pri sebi je vedno imel razna zdravila, redno je užival tablete in je zlasti tožil o glavobolu. Zato je podnevi mnogo počival, pritoževal se je, da slabo spi. Vse to je bila posledica njegovih šestih operacij. Bil je res slabega zdravja, ko pa ga je slabost minila, je bil izredno dobre volje in zelo iskri, imel je vedno nove ideje, rad je govoril o preteklih zadevah, zlasti o položaju primorskih Slovencev, o politiki, o prizadevanjih za narodno osvoboditev itd.

Vam je pomagal tudi v dušnem pastirstvu?

Zelo rad je pomagal. Tedaj sem namreč obiskoval univerzo v Padovi, kjer sem se pripravljaj na profesorski poklic. V Padovo sem moral vsaj dvakrat ali trikrat letno zaradi izpitov, tako da sem bil vsakokrat odsoten po dva ali tri tedne. Tedaj me je vedno z veseljem nadomeščal g. Virgil. Ko sem se vrnil, mi je natančno poročal o opravljenem delu, vse je imel natančno napisano, a za svoje delo ni nikdar hotel imeti plačila. Kar je prejel med mojo odsotnostjo, mi je takoj izročil; v tem pogledu je bil silno natančen; ni bil nikoli navezan na denar, vsiliti sem mu moral, kar je bilo treba, le mašne intencije je obdržal;

Dr. Anton Požar pred svojim stanovanjem v Malem semenišču v Vipavi 1.7.1993

za pomoč, ki mi jo je nudil, ni nikdar hotel ničesar. V Lokvi smo tedaj ob nedeljah imeli dve maši, prvo je daroval Šček, jaz pa sem vodil otroški zbor na koru. Vedno je tudi pridigal, duhovito, kratko, a zelo dobro. Drugo mašo sem imel jaz, Šček pa mi je vedno zelo rad in z veseljem pomagal. Rad je tudi spovedoval, čez dan je večkrat obiskal cerkev in tam zbrano molil brevir. Bil je po značaju šaljiv, a v verskem pogledu silno natančen in strog.

Virgila Ščeka poznamo kot organizatorja, publicista, politika, toda bil je predvsem duhovnik. Kaj bi v tej zvezi še povedali?

Prav ste rekli! Šček je bil vedno predvsem duhovnik. Tako je govoril, tako je delal, ne samo pri meni, ampak tudi prej. V Avberu je kot duhovnik res veliko naredil. Majhno kraško župnijo je vzorno uredil: popravil cerkev, zgradil Katoliški dom, organiziral misijon, ki je odlično uspel, organiziral ženski krožek, skrbel za slovenski verski tisk, tako da je bila njegova župnija prav v verskem pogledu naravnost vzorna. Krona vsega tega dela pa je gotovo njegova odločitev, naj cerkev v Avberu poslika Tone Kralj. S tem je omogočil T. Kralju, da je nato poslikal po Primorski kar 40 cerkva. Virgilova zasluga je, da je bil najprej premagan odpor državne oblasti proti Kralju, ki niso rade videle, da prihaja umetnik iz tedanje Jugoslavije, kot tudi odpor nekaterih duhovnikov, ki so odklanjali njegovo umetnost, češ da je preveč avantgardna, ker je pač slikal v novem ekspresionističnem ali poduhovljenem slogu.

Da je Virgil Šček bil predvsem duhovnik, v ostalem zgovorno priča predvsem tole: 1. bil je pobudnik za ustanovitev Zbora svečnikov sv. Pavla, stanovske organizacije primorskih duhovnikov, ki je med obema vojnoma odigrala izredno pomembno vlogo: Šček je bil njen tajnik; 2. dal

Slovenska dekleta s soljo in kruhom čakajo na stare Rolls Royce na glavnem trgu v Vipavi. (1.7.1993)

je pobudo za ustanovitev tiskarne KTD v Gorici, s čimer je dejansko povzročil na Primorskem »ločitev duhov« in so kristjani začeli avtonomno in enakopravno nastopati tudi v javnem življenju; napisal je vrsto katekizmov in šest molitvenikov (njegov »Kam greš« je dosegel naklado nad 100 tisoč izvodov), v Trstu je ustanovil tednik Mali list, ki mu dal polemičen naslov glede na tedanji in sedanjí najbolj razširjeni italijanski dnevnik v Trstu; 3. izdajal je in je tudi veliko pisal v »Jaselce«, listič za primorske slovenske otroke, da so se lahko vzgajali v narodnem in verskem du-

li. Tako je bil 1. maj izredno žalosten dan, saj smo v Lokvi pokopali štiri izvrstne fante, ki so padli brez potrebe.

Lokev je tedaj bila pod zavezniško vojaško upravo, saj je bila v takratni CONI A. Kaj bi iz tega časa povedali?

Tako je, bili smo pod zavezniško vojaško upravo. Sam sem se vsak dan vozil v Trst, ker sem bil profesor na slovenski nižji gimnaziji od leta 1945 do leta 1947. Zanimivo je, da je vsak dan privozil v Lokev angleški vojaški tovornjak, na katerega smo vsi

lo in je nenadoma umrl 6. julija. Že so ga hoteli pokopati v Ljubljani, pa sva z dr. Besednjakom posredovala pri oblasteh in po velikih težavah dosegla, da smo ga pokopali v Avberu. Bil je veličasten pogreb za tiste čase, pri odprtem grobu je med drugim spregovoril Engelbert Besednjak, priložnostno pesem pa je recital Ciril Zlobec, ki je bil tudi Ščekov učenec, domačin iz Avbera. Njegovo zadnje pismo:

»Verjem trdno vse, kar me je mati učila. Ljubil sem slovenski narod. Nisem iskal časti in denarja, ampak le srečo našega naroda. Nikdar nisem naroda goljufal ali lažno obljubljal. Quod non est Deus, nihil est! Apostolska vera, granitna skala.«

Virgil Šček,

Ljubljana, 28. junija 1948

To pismo je izročil p. Zdravljicu, ki ga je previdel, s prošnjo, naj ga posreduje sestrama Marici in Bredi. Gre za njegovo duhovno oporoko, ki priča, da je bil najprej duhovnik, in sicer po Jezusovem srcu.

Z dr. Požarjem se je pogovarjal Drago Legiša

Rolls Royce iz leta 1915 med postankom v Vipavi (med vožnjo Dunaj-Trst-Dunaj) 1.7.1993. Voznik in sopotnica sta iz Velike Britanije

hu. Opravil je torej velikansko delo prav kot duhovnik.

Kako sta s Ščekom doživljala konec druge svetovne vojne in zlasti osvoboditev?

Šček je imel o medvojnih razmerah na Slovenskem, predvsem na Primorskem svojo jasno zamisel, svoje jasno gledanje. Menil je, da bi odpor proti okupatorju morali organizirati predvsem tisti, ki naj bi bili za to nekako poklicno usposobljeni, se pravi voditelji nekdanje jugoslovanske vojske ali armade. Ker pa so ti in narodnjaki odpovedali, so odpor organizirali komunisti. Šček ni zato odobral sodelovanja z okupatorjem, zavedal pa se je, da fantje in možje, ki so šli v gozdove, niso bili v ogromni večini komunisti, temveč so se proti okupatorju borili iz narodnostnih razlogov.

Imate kakšen poseben spomin na dan osvoboditve?

Seveda. Bil je 29. april leta 1945. Osvoboditelji so prišli na tankih in smo jih vsi v Lokvi pozdravljali. Za vas pa je bil ta dan hkrati žalosten. Ko so se namreč Nemci umikali, so domači terenci ukazali štirim dobrim domačim fantom, ki prej niso hoteli v partizane, naj zgrabijo za puške in naj preprečijo nemškimi vojakom umik! Toda preden so se zavedali svoje naloge, so jih Nemci enostavno postre-

stopili in ki nas je odpeljal v mesto. S tem smo poživili slovensko šolo, še pod Nemci pa smo v Lokvi ustanovili osnovno šolo, kjer sem učil slovenščino, vodja šole pa je bil nadučitelj Praprotnik.

Kako sta s Ščekom doživljala priključitev Sloveniji oziroma Jugoslaviji?

Virgil Šček je v zgradbi, kjer so bila zborovanja, pozdravil priključitev Primorske Jugoslaviji. Sodelovali smo vsi, sam sem vodil pevski zbor. Za osvoboditev smo namreč delali vsi; pripravljali smo pakete za fante v hribih in ti paketi so bili skriti kar v župnišču, ker jih nihče iz strahu pred Nemci ni hotel imeti.

Ščeka so v tem času obiskovali razni politiki, med njimi se spominjam Borisa Kraigherja. Večkrat je bil na obisku tudi Engelbert Besednjak, tri dni pred tragično smrtjo pa je bil na pogovoru Stanko Vuk. Šček je bil vsem vedno na razpolago; vsi smo se po svojim močeh zavzemali za priključitev celotne Primorske Jugoslaviji; o tem ni bilo nobenega oklevanja, nobenega pomisleka.

Kaj pa o Ščekovi smrti? In o njegovih oporoki?

Bilo je okrog sv. Petra leta 1948, ko mi je dejal, da pojde v bolnico v Ljubljano na operacijo na prostati. Na začetku julija se mu je stanje poslabša-

Dvojna številka Ognjišča

V Kopru je v tem času izšla dvojna številka verskega mesečnika Ognjišče, ki izhaja v Kopru. Glavni in odgovorni urednik revije je Franc Bole. Številka je tokrat še bogatejša in pestrejša, saj vsebuje branje kar za dva meseca. Naslednje Ognjišče bo namreč izšlo septembra.

Tudi tokrat je v reviji veliko pisem bralcev, člankov o raznih aktualnih dogodkih, intervjujev z zanimivimi osebnostmi, reportaž, recenzij knjig in sploh člankov z raznih področij in ne izključno z versko vsebino. Gost meseca je dr. Jože Felc, primarij psihiatrične bolnišnice v Idriji, ki je sam invalid, vendar ga to ne ovira, da se ne bi ves posvetil drugim in gledal na življenje z optimizmom, kakršnega še zdravi ljudje večkrat ne premorejo. Priloga najnovejšega Ognjišča pa nosi naslov »Romanje h krščanskim koreninam Evrope«, v kateri izvemo nekaj pomembnih podatkov o nekaterih žariščih krščanske omike in svetih krajih v Evropi.

Kvaliteten koncert ljudske glasbe

Članice Ženske pevske skupine Stu ledi so za praznovanje 15-letnice delovanja izbrale cerkvico sv. Martina v Dolini. V petek, 2. julija, so priredile kvaliteten celovečerni koncert pod vodstvom Tatjane Blokar. Na sporedu so bile izključno ljudske pesmi, v glavnem slovenske. Pevke so na tem koncertu pokazale, kako bogat repertoar imajo, obenem pa so dokazale svoje pevske zmogljivosti. Treba je reči, da je ta skupina od ustanovitve do danes naredila vsestranski napredek — pridobila je na kvaliteti izvedbe, obogatila je svoj repertoar in obenem pritegnila nekaj novih pevk, kar dokazuje, da je ljudsko petje še vedno zanimivo in privlačno tudi za mlajše pevce. Tudi med udeleženci na petkovem koncertu je bilo precej mladih obrazov.

Spored, ki ga je za to priložnost pripravila pevska skupina Stu ledi, je bil prijeten in zanimiv, obenem pa tudi tematsko povezan. Obsegal je pesmi z različnih področij — od Trsta do Istre, Benečije, Kanalske doline, Štajerske, Koroške, Bele krajine, Dolenjske in iz Trente, nekaj pesmi pa je bilo tudi v italijanščini in furlanščini. V pesmih, ki so jih zapele članice Ženske pevske skupine Stu ledi, so bili zajeti najpomembnejši trenutki v človekovem življenju, od rojstva do prve ljubezni, snubljenja, poroke pa tudi tragične smrti nezaželenega otroka ali nezvestega dekleta. Spored je na tem lepem in prijetnem pevskem večeru povezovala Damiana Ota. Najvztrajnejše pevke so ob tej priložnosti dobile Gallusove bronzaste in srebrne značke za dolgoletno »zvestobo« zboru.

Ženska skupina Stu ledi med koncertov v dolinski cerkvici sv. Martina (foto D. Križmančič)

Kdaj bo spet nastopila kaka skupina iz zamejstva?

V Števerjanu zaživel festival narodnozabavne glasbe

Ena od nastopajočih skupin na letošnjem festivalu v Števerjanu
(foto S. Reportage)

V nadvse prijetnem razpoloženju, kot ga znajo iz leta v leto ustvariti prijazni Števerjanci, zbrani okrog KD Frančišek Borgia Sedej, je preteklo soboto in nedeljo ponovno zaživel festival domače glasbe, ki je letos doživel že 23. izvedbo. Prireditveni prostor pod borovci je pozno v noč odmeval ob zvokih sedemindvajsetih ansamblov — vsi so prišli iz Slovenije — ki so se potegovali za nagrade.

Pravzaprav se je na letošnji festival prijaviло kar 40 ansamblov, kar se doslej še ni zgodilo. No, nekaj je bilo prepoznanih, drugi so svojo udeležbo iz različnih razlogov odpovedali, vseeno pa je bilo 27 nastopajočih skupin za organizatorje in petčlansko ocenjevalno komisijo tolikšen, da so ansambli na prvem večeru nastopi-

li samo s tekmovalno vižo. Finalisti — teh je bilo šestnajst — pa so v nedeljo popoldne predstavili še drugo predvideno vižo, vzeto iz bogate zakladnice narodnozabavnih melodij: na osnovi letih je občinstvo izbiralo in nagradilo ansambel, ki je prejel največ glasov. Uspehu letošnjega festivala je botrovalo tudi izredno lepo vreme, razigrano vzdušje ob briški

kapljici in iskrivih poskočnicah neutrudnih godcev trajalo vso noč do belega dne, ko so omagali tudi najbolj vztrajni.

Na nedeljskem finalnem nastopu je torej zaigralo 16 ansamblov in komisija je po tehtnem razmisleku izbrala naslednje zmagovalce: novogoriški ansambel Vrtnica (prva nagrada), Mladi prijatelji iz Pesnice (za najboljšo izvedbo), Ptujski instrumentalni ansambel (za najboljši instrumentalni ansambel) in Primorski fantje iz Pirana (za najboljši trio). Nagrade so dobili še Jože Ekar (za najboljšo besedilo) in Trio Svetlin in Moravč (posebna nagrada komisije). Nagrado občinstva je prejel ansambel Jožeta Škubica iz Grosuplja. Praznik valčkov in polk je tako minil v izrednem razpoloženju, organizatorjem pa je morda vendarle ostal občutek nekakšne nepotešenosti. Kdaj bo na zamejskem festivalu domače glasbe spet nastopila kaka skupina iz zamejstva? Kam se je izgubila tista prešerna tekmovalnost, po kateri se premnogim vedno bolj toži? Nočemo se sprijazniti z mislijo, da je usoda narodnozabavne glasbe pri nas zapečatená. Godci, navdušenci, na plan!

Beneški bienale sprožil velike debate o sodobni likovni umetnosti

Tudi letošnji beneški bienale, ki je skorajda že stoletnica te prireditve, je zadel v bistvo problemov sodobne likovne umetnosti, če lahko sodimo po izjavah organizatorjev in po hudih in včasih kar neupravičenih kritikah, ki jih je deležen. Beneški bienale, kateremu letos predseduje sloviti in tudi prosluli umetnostni kritik in zadnje čase predvsem manager umetnosti in izumitelj tako imenovane transadvangarde Achile Bonito Oliva, je še vedno ena najpomembnejših svetovnih razstav sodobne likovne umetnosti in je najbrž poleg vsakih pet let pripravljene razstave Dokumenta v Kasslu tudi najbolj poznana tovrstna prireditve na svetu. Veliko polemiko je sprožil znani ameriški likovni kritik in kolumnist največje in tudi najbolj ugledne tedenske revije na svetu, Time, Robert Hughes, ki je pred dvema tednoma zapisal v svojem poročilu o beneškem bienalu, da je to samo dolgočasna prireditve in da dela zelo slabo reklamo radikalizmu v umetnosti. Hughes je nadalje dobesečno raztrgal beneško največjo likovno prireditve in ji v bistvu očital to, da je preveč fragmentarna, da nima novih idej in da hoče preveč in da zaradi tega ne pokaže ničesar novega in predvsem pa

ne vrednega. Seveda je kritika tako uglednega in poznanega likovnega kritika in pa predvsem visoka naklada revije Time sprožila v Italiji in tudi v celi Evropi veliko komentarjev in morda bi lahko rekli, da tudi eno samo veliko ugotovitev, ki jo lahko strnemo v misel, da se Američani obnašajo do beneškega bienala zato tako, ker so se zaprli vase, niso več sposobni rivali evropski umetnosti in sploh, da je berlinski zid tisti, ki jih je prisilil v izolacijo, iz katere ne vidijo izhoda.

Predvsem pa lahko vidimo, da je letošnji beneški bienale spet sprožil veliko debate okrog likovne umetnosti, s katero bi zadnje čase vsi radi počeli vse, pravih umetnikov pa je res zelo malo. Pošteno povedano pa lahko rečemo še tole: Bonito Oliva je z organizacijo beneškega bienala, ki je hotela biti transnacionalna, se pravi, da je hotela preseči zaprtja v narodne okvire, v bistvu dosegel samo to, da se je še bolj videlo, da je na eni strani Zahod in Amerika, čisto drugje pa Tretji svet, katerega na Zahodu sprejemamo samo kot eksotiko in ne pa kot enakopravnega partnerja.

Jurij Paljk

Števerjanski vestnik

V naše uredništvo je v teh dneh prispela najnovejša številka Števerjanskega vestnika, ki ga izdaja domače kulturno društvo »F.B. Sedej«, njegov glavni urednik pa je Ivan Vogrič. Največ prostora je tokrat posvečenega priljubljenemu festivalu narodnozabavne glasbe Števerjan '93. O tem poročamo na drugem mestu. Nekaj članok je posvečenih tudi nedavnim volitvam, tako deželnim kot pokrajinskim, na katerih smo Slovenci kljub zadovoljivemu številu glasov ostali brez predstavnikov. V vestniku pa je še veliko drugih vesti in krajsih zapisov o tem, kar se je v zadnjem času zgodilo na Goriškem, še posebno pa v domačem Števerjanu.

* * *

Mednarodno zborovsko tekmovanje v Gorici

V Gorici se je ta teden začelo veliko mednarodno tekmovanje v zborovskem petju, ki je poimenovano po velikem goriškem glasbeniku Augustu Cesareju Seghizziju. Letošnje tekmovanje je že 32. po vrsti in je eno najuglednejših zborovskih tekmovanj v Italiji, ima pa svojo težo tudi v mednarodnem okviru, saj prihajajo na tekmovanje zbori iz celega sveta. Udeležilo se ga je 17 zborov iz devetih držav. Letos se je tekmovanje začelo s seminarjem o težavah pri glasbeni vzgoji, predvsem pa na goriškem sejmišču Espomego govorijo o glasbeni vzgoji in novih metodah dela z osnovnošolci, ki šele prihajajo v svet glasbe. Vsi predavatelji so na dobro obiskanih predavanjih do sedaj predvsem poudarili, da je tudi glasba predvsem del kulture in kot taka mora vzgajati človeka. Prav zaradi tega so sodobni glasbeni pedagogi mnenja, da mora biti glasbena vzgoja predvsem vzgoja miru in ne kot do sedaj, ko je bila glasba posebno v našem stoletju predvsem glasba vojne. Glasbeni pedagogi poudarjajo važnost celovitega pristopa k glasbeni vzgoji, da osnovnošolci sprejemajo glasbo kot del svetovne kulture in je glasbena dejavnost samo del njihovega doraščanja v zrelo osebnost.

Seveda je na seminarju v Gorici o glasbeni vzgoji tudi veliko govora o specifičnih glasbenih težavah, s katerimi se srečujejo glasbeni pedagogi pri svojem vsakdanjem delu z malčki, za katere morajo najprej poskrbeti, da vzljubijo glasbo in jih šele potem naučiti sicer nujne glasbene tehnike, glasbene zgodovine in teorije. Pravi tekmovalni del 32. zborovskega tekmovanja Augusto Cesare Seghizzi se je pričel že v sredo, 7. julija.

DEKLIŠKI ZBOR DEVIN
in
FANTJE IZPOD GRMADE
prirejata v soboto, 10.7.1993,
na društvenem sedežu
od 21. ure dalje
družabni večer
za člane in prijatelje.
Vabljeni!

Srečanje tabornikov

Od četrta, 29. julija, do nedelje, 1. avgusta, bo na travniku pri vasi Kal Koritnica nad Bovcem v Soški dolini srečanje sedanjih in bivših članov organizacije slovenskih tabornikov v Italiji Rodu Modrega vala. Poleg dela, ki ga je dolžan opraviti vsak udeleženec tabora, bodo vsi našli dovolj časa tudi za igre in sprehode ter kopanje v Soči. Srečanju so organizatorji dali naslov: »Nazaj... v taborniški raj«.

V Gorici predstavili uspešnico Paola Maurensiga

Velik ljubitelj šaha in še večji ljubitelj knjig

Paolo Maurensig

V petek, 2. julija, so v goriški knjigarni Editrice Goriziana na korzu Verdi predstavili knjigo goriškega rojaka, ki sedaj polni časopisne stolpce in je najbolj prodajana knjiga v Italiji. Gre za knjigo Paola Maurensiga, ki je slovenskega rodu in je obiskoval tudi slovenske šole v Gorici predno se je preselil v Furlanijo, kjer sedaj živi in dela kot trgovski potnik. Knjigi je naslov *La variante di Lüneburg* — Lüneburgova varianta in jo je izdala najbolj prestižna italijanska založba Adelphi iz Milana, ki je znana po tem, da izdaja samo najboljše romane zelo redkih italijanskih avtorjev. Paolo Maurensig je po poklicu trgovski potnik in si je celo življenje do tridesetih let želel postati pisatelj, končno se mu je ta želja uresničila,

saj je postal z romanom Lüneburgova varianta slaven pri petdesetih letih kar čez noč, roman trenutno doživlja četrto izdajo v manj kot mesecu in pol, kar je približno 40 tisoč kopij. V Gorici je simpatičnega, umirjenega in postavnega Maurensiga predstavil prof. Sergio Tavano, ki se je v svojem lepem posegu predvsem osredotočil na tradicijo, katero nadaljuje Maurensig s svojim pisanjem, saj ga je Tavano primerjal z Zweigom, ki je tudi pisal o šahu. Tavano je tudi dejal, da spada Maurensig med tiste avtorje, ki dokazujejo, kako Gorica spada v srednjo Evropo, v tisto Mittelevropo, o kateri nekateri samo pišejo, v Gorici pa jo živijo ljudje, saj malokdo govori pravilno italijansko, ampak samo po furlansko v italijanskem goriškem narečju in v slovenščini.

Maurensigov roman je čudovita zgodba o partiji šaha, za katero se skriva boj med dobrim in zlim, večni boj našega življenja. Zgodba kratkega in odmevnega romana je izredno dobra in skrbno pripravljena, napeta, jezik je klen in sočen, knjiga se bere hitro, v enem večeru. Pisatelj Maurensig piše zelo dobro, vidi se mu, da je zelo natančen, saj je v knjigi vse na svojem mestu, predvsem pa je knjiga zelo dober thriller, dobra grozljiva zgodba, ki te ne pusti pri miru, dokler je ne končaš.

Morda se bo zdelo komu to pretirano hvaljenje, a je res, da v

Italiji že dolgo niso izdali takega romana in to bo pokazal tudi čas, ki bo Maurensigu gotovo naklonjen, saj njegov roman vsebuje tisto, kar večini današnjih romanov manjka, namreč dobro zgodbo in zelo dober stil pisanja, kar je največ, kar od dobrega romana lahko čakamo. V primerjavi s sodobnim slovenskim romanom, se ti takoj stoji in ti je žal, da knjiga ni bila napisana v slovenščini, saj takega romana v Sloveniji za sedaj še ni. Maurensigu se pozna, da je velik ljubitelj šaha in še večji ljubitelj knjig, saj priznava, da se je učil pri Rothu in Musilu in sorodnih avtorjih, katere tudi najraje bere. Maurensigu bodo sedaj očitali vse mogoče, češ, da je zvitek, ker je napravil samo dobro zgodbo, ki jo je spretno napisal, očitali mu bodo tudi primeren trenutek, itd., vse v stilu hinavske nevoščljivosti, ki vedno spremlja uspeh takega avtorja. Tisti pa, katerim je dobra literatura všeč, lahko samo nestrpnost čakamo na izid njegovega drugega romana, ki je že napisan.

Jurij Paljk

* * *

Kmečka zveza je v petek, 2. julija, na Ušajevi domačiji v Nabrežini priredila pokašnja kraških vin tega letnika. Udeležili so se je priznani izvedenci, ki so ugotovili, da se kakovost vin v naših krajih izboljšuje in to zaradi uvedbe novih proizvodnih postopkov. Kraška vina zaslužijo, so še menili izvedenci, da se uveljavijo tudi na drugih tržiščih.

Doživet pevski večer v Devinu

Slovenski in italijanski zbori iz devinsko-nabrežinske občine so v soboto, 3. julija, priredili v devinski cerkvi zborovski koncert za pomoč bosanskim otrokom. Nastopili so zbori: Fantje izpod Grmade in dekliški zbor Devin pod vodstvom Hermana Antoniča, otroški zbor Ladjica, ki ga vodita Olga Tavčar in Mirjam Bratina, pred kratkim ustanovljeni italijanski mešani zbor R.M. Rilke ter še otroški zborček italijanskih osnovnošolčkov.

Za številno občinstvo, ki je prisluhnilo izvajanju petih zborov, je bil koncert v devinski cerkvi lepo doživetje. Poleg glasbenega pa ima to srečanje še globlji pomen, saj je prvič prišlo do konkretnjšega sodelovanja med slovenskimi in italijanskimi pevci. To pa je v devinsko-nabrežinski občini, kjer skušajo nekateri nacionalisti zastupiti ozračje, silno pomembno in ponoven dokaz, da je s kančkom dobre volje vendarle možno sodelovanje.

Koncert je priredila župnijska skupnost v Devinu. Nastopajoči zbori so peli tako posvetne kot cerkvene pesmi, skupaj pa so ob koncu zapeli znano »Signore delle cime«.

Pevci bodo sedaj za dva meseca prekinili z dejavnostjo. Dela se bodo spet lotili, ko bo vročina nekoliko popustila. Zbora Fantje izpod Grmade in Devin bosta prihodnjo sezono pričela septembra s tradicionalno in priljubljeno zborovsko prireditvijo »Pesem v zalivu«.

Aleksij Pregarc:

»Božji vitez na slovenski zemlji«

(odlomek)

V soboto, 17., in v nedeljo, 18. julija, bodo v cerkvi na Repentabru predvajali odrsko lepljenko o škofu Antonu Martinu Slomšku »Božji vitez na slovenski zemlji«, ki jo je napisal Aleksij Pregarc. Večera organizira Slovenska prosveta iz Trsta. V soboto se bo predstava začela ob 20.30, v nedeljo pa ob 17.30. Igro bo izvedla gledališka skupina Beseda pod vodstvom avtorja, ki je predstavo tudi zrežiral. Delo so že predvajali v Sloveniji, kjer je naletelo na ugoden odziv kritike in občinstva. V nadaljevanju objavljamo odlomek iz tega najnovejšega Pregarčevega dela.

Ured.

Književnik Aleksij Pregarc je pravkar dokončal izvorno odrsko lepljenko o škofu A.M. Slomšku. Iz tega dela objavljamo prizor obiska na Bizeljskem, ki ga pri tedanjem tamkajšnjim župniku Slomšku opravi njegov »duhovni oče« Jakob Prašnikar, župnik v Olimju.

Prašnikar (se, utrujen, pojavi v prostoru): Sem prav prišel? (Se ozira okrog. Pavza.) Kako daleč so Olimje! (Sedel bi na klečalnik-stol, pa se premisli). Ne, tu lahko samo poklekne. To je kraj molitve. (Poklekne, tiho moli. Nato glasneje.) Zahvaljen bodi Bog, da si me uslišal. Moja zaobljuba od smrti njegove matere je meni največja uteha. (Pokriža se in moli.)

Slomšek (pride. Presenečen): Si ti, dobrotnik moj? (Se unese, ko zagleda Prašnikarja. Tudi sam se pokriža. Ko se Prašnikar ozre vanj, se mu približa) Jakob... (Mu hoče poljubiti roko.)

Prašnikar (mu izmakne roko): Ne, ljubi Anton, ne spodobi se. Oba se imava zahvaliti samo Bogu, da se je milostno ozrl na naju. Ti greš po poti, ki je bila tebi že ob rojstvu usojena.

Slomšek: Hvala tebi, Kristus.

Prašnikar: Hvala tebi, Kristus, moje delo je dopolnjeno. Vse je šlo v klasje.

Slomšek (zaskrbljeno): Toda ti si utrujen. Zakaj me nisi obvestil, da me prideš obiskat?

Prašnikar: Presenetiti sem te hotel.

Slomšek: Tudi jaz sem to hotel. Prišel sem k tebi na tvoje godovanje, v imenitni kočiji, z Mandelštajnovno družino. Pa je tvoja gospodinja, ki nas je bila prav veselo sprejela, rekla: Ne, gospod Prašnikar je danes odsoten... Kakšno godovanje pa je to?

Prašnikar (mehko): Godovanje kot se za duhovnika spodobi. Za popotnico onkraj ni nobena pot prehuda, nobena ura prepozna, saj veš, moral sem k umirajočemu.

Slomšek: Muhasto vreme, ko smo odhajali. (Pogleda Prašnikarjeve čevlje.)

Prašnikar: Že prav, že kot otrok si imel bister pogled. Moji čevlji so pač...

Slomšek (nerodno): Saj prav zato. Ali ti lahko...?

Prašnikar: Ne, ubožstvo ni sramota.

Slomšek: Si mi zameril, Jakob? (Posede Prašnikarja za stol in primakne mizico).

Prašnikar (veselo): da bi ti zameril?! Kje pa, prišel sem se ti zahvaliti za pozornost, ki si mi jo z Mandelštajnovimi namenil. Za čevlje pa ne skrbi, prenesli bodo še nekaj prahu — za blato pa imam že nove. Ehm, pustil sem culo kar v veži; ne spodobi se, da bi jo vlekel semkaj. Toda ti, ti, moj pastirček, mi raje povej, kako se tu v Bizeljskem počutiš?

Slomšek: Nič mi ni hudega. Vse ti bom povedal, te tvoje suhe ustnice bomo prej zmočili, pa še svoje si osvežim, ha ha ha. (Odide.)

Prašnikar (za njim): Prav privileglo se mi bo. (Nato si drgne noge.)

Nad 300 skavtov iz Trsta in Gorice bo taborilo v Sloveniji

Mesec julij je tudi čas skavtskih taborov, na katerih bodo imeli člani te organizacije možnost, da vadijo svoje spretnosti, da doživijo kako pustolovščino in da preživijo nekaj časa v družbi sovrstnikov. Za najstarejšo vejo so predvideni tudi zahtevnejši alpinistični podvigi in obenem diskusija in poglobljanje določenih problemov. Večina taborov ima tudi duhovnega vodjo. Vsi letošnji tabori bodo v Sloveniji, to pa zaradi tega, da bi slovenski zamejski skavti bolje spoznali matično domovino in obenem navezali stike s člani tamkajšnje sorodne organizacije. S tržaškega bo letos odšlo na taborjenje kakih 200 oseb z Goriškega pa okrog 120.

V začetku tega tedna so že odpotovali novinci roverjev in popotnic, ki pripadajo starejši starostni veji. Skavti iz Mačkolj pod vodstvom Darje in Stojana Pahorja ter skavti iz Gorice pod vodstvom Maura Lebana so skupaj odšli na Kočevsko. Vsi se bodo vrnili 11. julija.

Ostali tržaški novinci bodo šli na pot 7. julija v Logarsko in zgornjo Savinjsko dolino. Ta tabor je potovalni in pravem pomenu besede, torej sploh nima stalnega dela. Udeleženci bodo morali stalno nositi na ramah vso opremo, večkrat postavljati in spet razdirati šotore v skladu s temo tabora, ki je letos: »Kakor si boš postlal, tako boš ležal«. Skupino bo vodila Vera Tuta Ban, povratek pa je 16. julija.

Starejši roverji in popotnice se bodo odpravili na zahtevnejšo turo po Kamniških alpah pod vodstvom Zorka Gorjana. Tabor bo od 26. julija do 7. avgusta. Za mlajše roverje in popotnice pa trenutno še ni natančno

določeno, kam bodo šli. Odpotovali naj bi vsekakor 5. avgusta.

Kar zadeva mlajšo starostno vejo izvidnikov in vodnic (od 12 do 17 let) bodo tokrat na Tržaškem organizirali tri taborne. Prva skupina bo šla v Brce pri Ilirski Bistrici. Taborili bodo od 19. julija do 2. avgusta pod vodstvom Jordana Pisanija in Roberte Sulini. Druga skupina bo šla od 16. do 30. julija na Dvor pri Žužemberku na Dolenjskem (vodi jo Mitja Ozbič), tretja pa od 19. julija do 2. avgusta v Robanov kot blizu Logarske doline (vodita jo Francesco Biancuzzi in Elena Smotlak). Za vse tri taborne izvidnikov in vodnic bodo obiski v nedeljo, 25. julija.

Najmlajši skavti s Tržaškega, volčiči in veverice, stari od 8 do 11 let, bodo šli pod vodstvom Gorazda Bajca od 2. do 11. avgusta na Robanov kot, kjer se bodo igrali, se ukvarjali s športom in hodili na krajše izlete in sprehode. Tema letošnjega tabora je »Stari Grki«.

Na Goriškem pa so datumi taborov naslednji. Prvi se bodo podali na pot izvidniki in vodnice. Šli bodo v Begunje pri Cerknici, tabor pa bo trajal od 12. do 25. julija. Dan obiskov je v nedeljo, 19. t.m. Taboru načeljujeta Ivo Cotič in Mirjam Černic, letošnja tema pa je življenje utemeljitelja skavtizma Badena Powella.

V nedeljo, 25. julija, bodo na tabor odšli tudi najmlajši volčiči in volkuljice v Mašun pri Ilirski Bistrici. Vodil jih Saša Quinzi. Najstarejši skavti, roverji in popotnice, pa so odšli na pot 4. julija. Hodili bodo po Gorenjski in Dolenjski, vrnili pa se bodo 14. julija.

NOVICE

50 let Partizanskega dnevnika

Na Vrhu je bilo v nedeljo, 4. julija, ljudsko slavlje posvečeno spominu na Partizanski dnevnik, ki je začel izhajati pred 50 leti na Vojskem nad Idrijo. Bil je edini dnevnik v taktat po nacistih in fašistih zasedeni Evropi. Primorski dnevnik je njegov naslednik, ki je začel izhajati 13. maja 1945 v Trstu. Slavnostna govornika sta bila predsednik SKGZ Klavdij Plačič (v imenu izdajatelja dnevnika) ter minister za kulturo Republike Slovenije Sergij Pelhan. Ob tej priložnosti je bila na ogled razstava o partizanskem tisku. Nastopila sta tudi Tržaški partizanski zbor in pihalni orkester Kras iz Doberdoba.

V Gorici se je v ponedeljek, 5. julija, pričel »uradni del« 32. mednarodnega pevskega natečaja C.A. Seghizzi. V sredo se je zaključilo mednarodno zborovanje, od 7. do 10. julija pa bo potekal tekmovalni del te priljubljene zborovske prireditve. Sodelovalo bo 17 zborov iz devetih evropskih držav.

Režiser Mario Uršič ter igralca Miranda Caharija in Livio Bogatec so pripravili prijetno poletno igro v sodelovanju z organizacijo Ars nova in ob finančni podpori Tržaške kreditne banke. Zaradi pomanjkanja sredstev namreč letos Slovensko stalno gledališče ni pripravilo poletne predstave. Naslov igre je Srečanje. Po motivu Turrinijeve enodejanke Jožef in Marija jo je priredil režiser Uršič, ki je vse-

bino posodobil, dogajanje pa postavil v naš prostor. Zgodba pripoveduje o srečanju dveh razočaranih oseb v zrelih letih, prikazuje nam mišljenje in upe srednje generacije. Premiera dela bo v četrtek, 9. julija, v Boljuncu.

Harmonikarski orkester Synthesis 4 je na nedavnem 25. mednarodnem tekmovanju prejel veliki pokal mesta Pulj v Istri. Člani tržaškega orkestra, ki jih vodi dirigent Claudio Furlan, so dosegli največ točk — skupno 97.

tipo-lito
graphart

v novih prostorih

34138 trst
drevored g. d'annunzio 27/e
tel. 040/772151

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezigar, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

Slomšek (Prinese vina in dva kozarca): Dobro ti bo delo, Jakob. (Trčita.)

Prašnikar: No, na zdravje.

Slomšek: Bog lonaj. (Srknet.)

Prašnikar: Se spominjaš, ko sem pred leti trčil s tvojim ubogim očetom? Šlo je takrat zate. »Samo duhovnik ne« je trmoglavil, »pšenico, krompir, svinjo ali dve, voli: kdo bo za vse to skrbel, a?«

Slomšek: Ovce, ovce, moj drugi učitelj. (Molk.) Tudi če bi bil ostal doma in vse to na skrbi imel: kdo bi mogel pri Bogu toliko milosti izprosit, kot sem jo jaz za starše poskušal? V mojih mislih in molitvah sta vedno prisotna.

Prašnikar: Pa ti nič ni žal za Slomom?

Slomšek (ganjen): Ni ga lepšega pogleda kot se od naše cerkve odstira proti pohlevnim smerem sveta. (Pavza.) A božji pogled seže vendar dalje, ne zamejuje ga obzornica. Razposajenosti zvezd ni konca, kot bi se otroci podili in lovili metulje, v največji nedolžnosti. Vse to Stvarnik dobrohotno spremlja, a meni je v tem svojem razigranem početju namenil vlogo, ki je ne poznam. Jo skušam uganiti?! Jo ti slutiš, Jakob?

Prašnikar: Mislim in slutim. (Milo.) Najgloble, a hkrati najvedreje razmišljaš, kadar se vračaš k svojim, Anton. Se je spomniš? Kako že gre? »Ajaj, ajaj, ljubček moj...«. Sramežljivo si mi jo pokazal.

Slomšek: Ajaj, ajaj, ljubček moj!

Dete trudno si nocoj.

Ajaj, ajaj, dete moje:

Ziblje mati mu in poje.

Prašnikar: Opazoval sem te na vračanjih domov, sledil sem ti na poti k tvoji domači, košati lipi; s knjigo v roki si hodil k svetemu Ožbaltu, v cerkev, ki si jo sam s cerkvenikovimi ključi odklepal, odmolil svojo dnevno molitev. In potem si, olajšan, prihajal k meni.

Slomšek (poklekne): Ob pokopu staršev si mi bil najbližji, najbližji in najdražji si mi bil. (Premolk.) Ali misliš, da sem odtlej, iztrgan iz domačije, spremenil svoj odnos do svoje mladosti, ga zatajil? Odvrge vse, kar je bilo pristno in pošteno v njej?

Prašnikar: Moje razmišljanje ne seže dlje, odkar te tako poredkoma videm. (Premor.) Poglej! (Pokaže mu dokaj velik srebrn obesek, v katerega je vgravirano Srce Jezusovo) Glej, presveto Srce Jezusovo. Ti zanj nisi vedel. Tvoja ljuba mati mi ga je izročila ob moji zaobljubi, da bom zate skrbel. Prosim te, naj ti ga izročim, ko boš v stiski.

Slomšek (še vedno na kolenih): Moja ljuba mati, priprošnjica v nebesih... (Poljubi obesek in ga spravi.) Vznemirjaš me, ko mi omenjaš stisko. Nisem v stiski.

Prašnikar: Morda je tako, morda res ne vem, kje je meja med napuhom in ponižnostjo; morda se stiske drugače pokažejo... Toda pravijo mi, da ti nič uide, da si vse pikolovsko beležiš, da si strog in nepopustljiv. (Premor.) Te nikdar ni prešinila misel, da se v tvojih vselej odlično opravljenih izpitih odraža slo po prvaštvu in prevladi? Slo po nekem nezdravem hlepenju — biti vedno in povsod prvi?

Slomšek (vstane)

Prašnikar: Glej, dragi moj, postavljen si na svečnik, da boš svetil vsemu svetu — svetil, pravim, ne ga zapalil — s svojim vedenjem in svojim naukom.

Slomšek: Dobrotnik moj, ali ti res ni prišla na uho nobena dobra vest o meni? Vem, očitajo mi, da sem prestrgo nastopil ob primicijah. (Ostro) Ne morem pritegniti tistim... ki prirejajo ob primicijah ples! Primicija naj bolj spodbuja kakor pa raztresa; naj bo prizor za angele in ne komedija časovnega duha!

Prašnikar: Vem le to, da si celo župnik in dekan nista bila edina v tem.

Slomšek: Jakob, rekel si mi, celo voščil si mi, da bi postal mož dejanja. Hkrati sem zaprisegel, da se bom zavezal čistosti. Goreče molim, da bi se ta v meni poživila in ostala. (Premor.) Toda vedno bolj čudni vnanji znaki vplivajo na življenje bogoslovca. Jožefinstvo renči v našo neodzivnost božjemu klicu! Slutim, da Bog ni zadovoljen z našim delom v njegovem vinogradu: divjice moramo populiti, sicer bo pridelek neužit! Pa nemarnost — uuuh — v poučevanju našega govora. Nobenega negovanja! Končno je le treba prižgati luč našemu jeziku. Najraje bi se sam lotil slovenske slovnice... A, kaj, doslej sem uporabljal Kopitarjevo... No, Bogu bodi hvala, da se je lotil tudi Metelko, tako da mi sproti pošilja natisnjene pole. Tudi z Jarnikom, tem čudovitim človekom, sem povezan. (Premor.) Morda je to res vse skupaj nekakšna stiska. Včasih se zamajem v človeških namerah, toda... neizmerno zaupam v božjo milost in pomoč. (Premor.)

Prašnikar: Zgodaj je nebeški Oče položil svoje roke na tvojo glavo. Hoče te preizkušat v boju za Njegovo slavo..., hoče iz tebe morda narediti viteza na zemlji! Kdo ve?! Stisko umevam v sprejemanju bremen, ki so ti po božji volji naložena; zato je prišel trenutek, ko sem ti moral dati tisto svetinjico. Pokojna mati naj bedi nad teboj.

Hitra zatemnitev. Zbor: pesem (Hymnus)